
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא למדע המדינה: מושגים וגישות - 56101

תאריך עדכון אחרון 24-08-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע המדינה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 1

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): אבנר דה שליט

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: avner.deshalit@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: רביעי 8.00-10.00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס זה מהווה מבוא לחקר פוליטיקה. הפוליטיקה היא תחום רחב מאד, ולכן מן הסתם ננסה להגדירה. לאחר מכן נלמד מושגי מפתח בחקר הפוליטיקה, בבחינת הכרת השפה של מדע המדינה, והכרת תיאוריות מפתח המהוות חלק מהקאנון של מדע המדינה. נבחין בין מחקר אמפירי למחקר נורמטיבי של הפוליטיקה

מטרות הקורס:

מטרת הקורס להגדיר, להבהיר ולנתח ביקורתית מספר מושגי מפתח ותאוריות בולטות בחקר הפוליטיקה, כולל מחקר אמפירי ונורמטיבי

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להשוות תאוריות שונות המסבירות תופעות או ארועים פוליטיים ולדעת כיצד יש להעריך את יכולתן להסביר ארועים אלה.

דרישות נוכחות (%) :

100%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות פרונטליות פעמיים בשבוע פלוס עבודה אחת בכתיבה עצמית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מחקר פוזיטיבי ונורמטיבי, עוצמה, סמכות, לגיטימציה, שחקנים פוליטיים: פרט, המון, חברה, אליטה, בירוקרטיה, התנהגות פוליטית, האוטונומיה של הפרט, האדם הרציונלי והאי רציונלי, אגואיזם, מדינה, מדינה דמוקרטית, לאומיות, דת ופוליטיקה, רב תרבותית, מדיניות רב תרבותית, אי שוויון, עוני, פוליטיקה ומוסר, צדק חברתי, חרות, סרבנות מצפון, מדינת הרווחה, אנטישמיות, נשים ופוליטיקה, פמיניזם, הגנת הסביבה כסוגיה פוליטית, גישות מחקר, גישת המרכזים, תורת המשחקים.

חומר חובה לקריאה:

רשימת קריאה בעברית (תחילה) ובאנגלית (אחר כך)
אבינרי, שלמה. 1998. "ציות ודמוקרטיה", בתוך ויינשטיין, יהושע (עורך), אי ציות ודמוקרטיה, הוצאת שלם, עמ' 165-183.
אבנון, דן. 1998. "ההיבט הלא דמוקרטי של חוקי היסוד בנושא זכויות האדם", פוליטיקה, גיליון 2, עמ' 53-71.
אוקין, סוזן. 1998. "הרהורים על פמיניזם ורב תרבותיות", פוליטיקה, גיליון 1, עמ' 9-27.
אריאלי, דן, 2011, "מחירן של נורמות חברתיות", בתוך לא רציונלי ולא במקרה, הוצאת מטר, עמ' 71-86.
אריאלי, דן. 2011. "האמת על יחסיות", בתוך לא רציונלי ולא במקרה, הוצאת מטר, עמ' 21-37.

בנט, ג'ונתן. 2006. "המצפון של הקלברי פין", בתוך מנוחין, ישי (עורך) כיבוש וסירוב, ספרי נובמבר, עמ' 86-96

גלנר, ארנסט. 1994. לאומים ולאומיות, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 15-23.

דאל, רוברט. 1984. "עוצמה", בתוך איזנשטדט, שמואל נח, עמנואל גוטמן, ויעל עצמון (עורכים) מדינה וחברה: סוגיות בסוציולוגיה פוליטית, עם עובד, עמ' 19-33.

דהאן, יוסי. 2007. "על צדק חברתי", בתוך תיאוריות של צדק חברתי, הוצאת משרד הבטחון, עמ' 16-32.

דהאן, מומי, מצגת
[http://public-policy.huji.ac.il/upload/11.05.2011%20\[Compatibility%20Mode\].pdf](http://public-policy.huji.ac.il/upload/11.05.2011%20[Compatibility%20Mode].pdf)

דה שליט, אבנר (2005), אוכלוסיות מוחלשות במדינת הרווחה הנסוגה, מבפנים, 48
http://www.kibbutz.org.il/mifne/articles/051010_de_shalit.htm

דה שליט, אבנר 1994. סוציאליזם, הוצאת האוניברסיטה המשודרת, פרקים ד' ו'.

דה שליט, אבנר 2004, אדום ירוק, הוצאת בבל, פרק 3 'צדק סביבתי', עמ' 53-67

האייק, פרידריך. 1998. הדרך לשעבוד, הוצאת מרכז שלם, עמ' 32-51.

הארט, ה. ל. א., חוק, חירות ומוסר, הוצאת ספרי אדם, 1981, עמ' 25-41

וובר, מכס. 1984. "הטיפוסים של סמכות ותיאום מחייב", מתוך איזנשטדט שמואל נח, גוטמן עמנואל, עצמון יעל (עורכים) מדינה וחברה: סוגיות בסוציולוגיה פוליטית, עם עובד, עמודים 34-49.

וולצר, מיכאל, לאומיות ואוניברסליזם, הוצאת שלם, 2009

זיסר, ברוך. 1993. "מבורג'ס לבהוויורליזם והלאה", בתוך מדע המדינה לגונוני, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 7-20.

זיסר, ברוך. 1993. "תורת המשחקים, האסטרטגיות והשחקן הרציונלי", בתוך מדע המדינה לגונוני, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 333-345.

כהנמן, דני, הרצאה http://www.youtube.com/watch?v=aoMoemfxE_

לוי-פאור, דוד. 1999. "יותר תחרות, יותר רגולציה: "מהפכת התקשורת" בישראל ותפקיד המדינה", פוליטיקה, גיליון 4, עמ' 27-45

מקינטיר, אלסדייר. 2006. "טיבה של המחלוקת המוסרית בימינו", בתוך מעבר למידה הטובה, הוצאת שלם, עמ' 8-26

מרכוזה, הרברט. 1970. האדם החד מימדי, ספרית הפועלים, מבוא ופרק א'. ניתן לקרוא גם בתוך קרן, מיכאל (עורך) תולדות המחשבה המדינית כרך ב, האוניברסיטה הפתוחה

סמוחה, סמי. 2000. "המשטר של מדינת ישראל: דמוקרטיה אזרחית, אי-דמוקרטיה, או דמוקרטיה אתנית?" סוציולוגיה ישראלית, ב (2), עמ' 565-630.

<http://soc.haifa.ac.il/~s.smooaha/download/theregimeofisrael.pdf>

סנדל, מייקל. 2012. צדק, הוצאת דביר 2012, עמ' 276-286 ("הדיונים בסוגיות ההפלות ותאי הגזע", "נישואים חד מיניים").

סנדל, מייקל. 2012. "מה אנו חייבים זה לזה", בתוך צדק, הוצאת דביר, עמ' 230-268.

פופר, קרל. 1993. "מדע: השערות והפרכות", בתוך זיסר, ברוך (עורך) מדע המדינה לגונוני, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 182-190.

פינקלקראוט, אלן. 2004. בשם האחר: הרהורים על האנטישמיות שבפתח, מרכז שלם. אפשר גם: תכלת 16, חורף תשס"ד / 2004

פרויד, זיגמונד. 1988. "פסיכולוגיה של ההמון ואנאליזה של האני", בתוך תרבות בלא נחת, הוצאת דביר, עמ' 19-28

פרידמן, מילטון. 2002. קפיטליזם וחרות, הוצאת מרכז שלם, עמ' 9-22

קימליקה, ויל, 2005. "דילמות של חינוך לאזרחות בדמוקרטיית פלורליסטיות", בתוך מנוחין, ישי וירמיהו יובל (עורכים) האם הסובלנות תנצח?, הוצאת מאגנס: האוניברסיטה העברית, עמ' 37-59.

רולס, ג'ון. 2010. "ארבעה תפקידים של הפילוסופיה הפוליטית", בתוך צדק כהוגנות, ספרית עלית הגג, עמ' 69-74

שטרסלר, נחמיה, מאמר בהארץ, <http://www.haaretz.com/html/1191159/spages/hasite/il.co.haaretz.www/>: כאן דווקא נוכל לקרוא על קשרים חשובים בין כלכלה לפוליטיקה ועל מושג הכלכלה הפוליטית.

http://pluto.huji.ac.il/~mshalev/Papers/Shalev_PoliticalEconomy.pdf
שלינג, תומס. 1993. "תורת המשחקים מהי?" בתוך זיסר, ברוך (עורך) מדע המדינה לגונוניו, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 352-381.

שרלו, יובל. 2010. שו"ת ההתנתקות, הוצאת ידיעות ספרים, עמ' 228-236.
תמיר, יעל (יולי) (1998) 'שני מושגים של רב תרבותיות' בתוך שגיא, אבי, מאוטנר מנחם ושמיר, רענן. (עורכים) רב תרבותיות במדינה דמוקרטית ויהודית, הוצאת רמות, עמ' 79-92

<https://docs.google.com/file/d/0BwG1VSFseHcLZ0Y4c0w0aUh1WUU/edit?pli&eq;1>
Ben-Nun Bloom Pazit and Gizem Arikan (2013). Religion and Support for Democracy: A Cross-National Test of the Mediating Mechanisms. *British Journal of Political Science*, Vol. 43, pp 375-397

Bullard, Robert, 2005, 'Environmental justice in the twenty first century' in his *The Quest for Environmental Justice; Human Rights and the Politics of Pollution*, Sierra Club Books, 19-43

Dahl, Robert. 1971. 'Power', *International Encyclopedia of Social Sciences*, Vol. 12, pp. 504-514.

Heyward, Andrew. 2007. *Politics*, pp. 115-123.

Heywood, Andrew. 2007. "The State", in his *Politics*, Palgrave, pp. 89-92

Lukes, Steven, 2005 (1974) *Power; A Radical View*, Palgrave.

Miller, David. 2000. *Citizenship and National Identity*, Polity Press, pp. 27-31

Lukes, Steven. 1973. *Individualism*, Blackwell, chapters 6, 8, 17

Popper Karl "Science: Conjectures and refutations" in his *Conjectures and Refutations*, 1969, 33-43.

http://worthylab.tamu.edu/Courses_files/Popper_ConjecturesandRefutations.pdf
Or

http://keck.ucsf.edu/~craig/Karl_Popper_Science_Conjectures_and_Refutations.pdf

Shaver, Robert, "Egoism", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2010 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL &eq;

<http://plato.stanford.edu/archives/win2010/entries/egoism/>

Wilkinson, Richard. 2005. "Inequality; More hostile, less sociable societies", in *The Impact of Inequality*, Routledge, pp. 33-56.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 55 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 40 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 5 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: